

**מדור
אמונה ובטחון**

מנוח קונטרס הבינוני המלא
 קונטרס תל"ה

שיעורי
**הרב שמעון
 שפיצער**
 שליט"א

כדלים וכרשים דפקנו דלתיך

יום שלישי פרשת נצח"י י"ט אלול תשפ"ו

אמונה ובטחון

— שיעור שמ"ה —

מדוע להתעלם מההצלחות?

מחשבה הפוכה שעלולה לחלוף בלבו של אדם היא זו האומרת: אין זה נכון כלל, ואין מדובר בכשלון מוחלט. אינני טוען שאני צדיק או גדול ביראה, אך מדוע להגזים? מדוע עלי לומר שאינני כלום, אני טיפש, אני שוטה? למה צריך ללכת כה רחוק? מוטב שנאמר להקב"ה: "חלפה שנה, והיו בה דברים שהיו כשורה ודברים שלא היו כשורה". למה לא לדבר בצורה פשוטה? מה רוצים מאדם שהתקדם והתעלה במשך השנה לחשוב? הרי רוצים שיכוון על כך ב'נשמתו', וכך גם אומרים לו תמיד כמה עליו להחשיב את התקדמותו הרוחנית ולהודות עליה. אם כן, מדוע שלא יבוא גם עתה לפני הקב"ה ויאמר לו: "היתה שנה נפלאה. אמנם ידוע לי שיש עוד הרבה לתקן, אבל התקדמנו הרבה". מהו, אם כן, פשר הדבר שכאשר באים להתוודות ולבקש סליחה ומחילה, מדברים בסגנון של "אנחנו ואבותינו חטאנו", כאילו המסקנא היא שמדובר בפשיטת רגל מוחלטת?

אם נרצה, נוכל להציג את השאלה גם באופן שלישי: כיצד יתכן שקבעו נוסח אחד לכולם? הרי אפילו במסגרת מצומצמת כגון ישיבה קטנה, התנהלות כזו אינה מסתברת. מורים לכולם - מהצדיק הגדול ביותר ועד לרשע הגדול ביותר - לקחת סידורי סליחות ולומר את אותו הנוסח. הדבר תמוה ביותר.

לא רשע ולא שנת כשלון

ובכן, נתחיל עם ההסבר הפשוט: זה שהאדם אומר שאינו כלום, אינו אומר כלל שהוא רשע. אין שום קשר בדומה לכך, זה שאנו אומרים כי אנו באים מלאי בושה, כעניים ודלים שאין בידם דבר להביא, אינו מעיד על כך שהשנה החולפת היתה כשלון מוחלט. יש להתרגל לתפיסה זו; אין הדבר אומר שאתה

האומנם מדובר בכשלון מוחלט?

"כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". אנו באים אל הקב"ה מתוך הכרה שאנו דלים ורשים ואין לנו דבר, ומבקשים ממנו שיסלח וימחל לנו ויתן לנו שנה טובה ומתוקה. כיוצא בזה, ישנן עוד לשונות רבות בסליחות ובתפילות הבקשה שבהן אנו משמיעים שאין לנו כלום ואין אנו ראויים לכלום, כגון: "לך ה' הצדקה ולנו בושות הפנים, מה נתאונן ומה נאמר מה נדבר ומה נצטדק".

והנה, בעקבות לשונות אלה, חולפת לעיתים אצל האדם המחשבה שמשמעות הדברים היא שהשנה החולפת הייתה כשלון מוחלט. אדם מרגיש כאילו הוא בא אל הקב"ה ואומר לו: "אין בידי זכויות להציג לפניך. אם אפשר לשלם בבושה, יש לי". אך מעבר לכך אין לי דבר להביא עמי. מתוך כך האדם נזכר בכל העבירות שעשה ובכל העניינים שעדיין לא באו על תיקונים, כמו ביטול זמן וכדומה.

הבעיה היא שאם האדם מתהלך בהרגשה כזו, קשה לו מאוד להתרומם. במיוחד אם הוא מרגיש כך שנה אחרי שנה; מעבר לקושי להתרומם, דאגתו שמא לא יזכה בדין מתגברת והולכת, ואין הדבר מועיל לו בהכרח. אמנם האדם צריך להיות מן היראים, אך בד בבד עליו ליחל לחסדו יתברך, כפי שנאמר "רוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו" (תהלים קמז, יא), ואם האדם אומר לעצמו: "הבטחתי להיות טוב, אך למעשה זוהי הפעם החמישים שבה אני נכשל", הוא עלול להתייאש מראש.

בטור (או"ח תקפ"א) הרי כתוב שמטעם זה מסתפרים בערב ראש השנה ולובשים בגדים לבנים - כדי להראות שאנו בטוחים שנזכה בדין. אך קשה מאוד לאדם להגיע לבטחון זה, אם הוא מרגיש שכל עולמו הרוחני חרב לחלוטין.

לא בחסד ולא במעשים

עם תחילת השנה החדשה, כל הנבראים באים אל הבורא, מלך מלכי המלכים הקב"ה, ומשתוקקים ומבקשים להמשיך לקבל ממנו חיים. כל הנבראים פונים אליו, ובכללם הצומח והדומם, ועל אחת כמה וכמה אנחנו, בני האדם, באים לבקש ולהתחנן שיתן לנו חיים ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות. זהו הסדר. עומדים בשורה ומבקשים שנוסיף לקבל חיים ולהתקיים.

ובכן, עם מה האדם מגיע? ייתכן שיש מי שיבקש לומר להקב"ה: "ראה איזו נחת רוח הסבתי לך בשנה החולפת". יתכן. מן הסתם הוא גם פגם לא מעט, אך נניח שהוא מרגיש שגרם להקב"ה נחת רוח מרובה, ועם הרגשה זו הוא רוצה לגשת אליו. האמת היא, שטענה זו יכולה להיות נכונה; העובדה שהאדם חטא אינה מבטלת את מעשיו הטובים. נתבונן למשל באדם שחזר בתשובה במשך השנה על ארבעה דברים. הדבר לא היה לו קל כלל וכלל. הוא עבד, התפלל, נפל והמשיך לעמוד, וכעת הוא מרגיש שמצבו הרוחני טוב מכפי שהיה אשתקד. יש, אם כן, מקום לומר שיבוא אל הקב"ה ויאמר: "אני מבקש, אני רוצה כמובן לתקן עוד יותר, אך הבט משמים וראה כי לא הייתי מנומנם לאורך כל השנה, ולא הייתי שקוע כל העת בתאוות או בעניינים מגושמים אחרים. ממש לא. היו אמנם ימים קשים יותר וימים קלים יותר, אך בכל הזמן הייתי עסוק בעבודתך וזכיתי בעזרתך יתברך להצלחות משמחות".

אולם, נוסח הסליחות והתפילות של הימים נוראים אומר: לא-לא! אל תגיד ככה. לא מכוח זה אנו באים. אין פירוש הדבר שאנו רוצים לדון עכשיו בשאלה אם השנה החולפת הייתה שנה של כשלון או לא, או אם האדם הוא רשע או צדיק. לא זה הנושא. השאלה היא מכוח מה אני בא לבקש, באיזה אופן של שידול אני מגיע (את הקב"ה הרי אין צורך לשדל, אך אנו ממשילים זאת להנהגת בני אדם). והתשובה היא: אני בא לבקש רק מחמת רחמנותו של הקב"ה שאין לה סוף. כשאני בא לבקש, אני נשען על כך שלחסידי הקב"ה אין שום גבול. והם אינם כלים לעולם.

מי יצדק לפניך בדין

כאשר האדם ניצב לפני הקב"ה, אינו נכנס כלל לשאלת איכותה הרוחנית של השנה החולפת, ואם הוא התקדם בה או לא. הוא נמנע לחלוטין מעיסוק בכך. במאמר המוסגר: האדם בוודאי מהרהר בלבו על "מי יצדק לפניך בדין", כמי שאומר: אינני בטוח כלל שאם הייתי בא עם המהלך הזה, היה לי עם מה לבוא, אבל אינו נכנס לזה. "מי יצדק לפניך בדין" הוא אמת לאמיתה. אם יחשב אדם את המצוות כנגד העבירות, יתחיל לרעוד, כי יראה עד כמה הוא רחוק משלימות.

רשע, ואף לא שבמבחן התוצאה המצב מוגדר כשלון מוחלט. כלל לא. על כל אחד משני אלה, אפשר לומר את ההיפך הגמור.

היהודי, בפנימיותו, דבוק בהשי"ת. נשמתו בוערת, הוא רוצה להיות טוב והקב"ה יודע זאת. בתפילת מוסף של ראש השנה אנו אומרים את הפסוק (בלק כג, כא): 'לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל, ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו'. הקב"ה אומר: אני מכיר את פנימיותם, אני יודע את האמת.

איננו באים לומר שאנו רשעים, ובוודאי איננו טוענים שהשנה שנתן לנו הקב"ה הייתה כולה כשלון - כאילו נתן לנו שנה, קיווה שנהיה אנשים טובים, ושוב לא עלה בידו. איננו באים לומר שהשנה הייתה כושלת. בוודאי שהאדם חוזר בתשובה ומתחרט בחרטה עמוקה על העבירות שעשה, אך כשאנו אומרים 'כדלים וכרשים דפקנו דלתיך', כשאנו באים לבקש כעני בפתח, כוונתנו לענין אחר. אנו מתכוונים להגדיר מאיזו נקודה ומאיזו צד אנו באים לעמוד לפניך ולבקש על שנה טובה.

בקשה צריכה להיות מנומקת

דרך העולם, כאשר אדם מבקש מחברו טובה או מתנה, המתבקש רוצה להבין מכח מה הוא בא לבקש ממנו. מדוע אתה חושב שאני אמור לתת לך מתנת חנינם? בדומה לכך, כאשר נערך מכרז: על קרקע או על חפץ עתיק, כל משתתף מסביר מדוע הוא הראוי לזכות במקח. אחד טוען כי הוא מוכן לשלם את הסכום הגבוה ביותר; השני בא ואומר: תמכור לי כי אני הייתי מטיב לך הרבה שנים, וכן הלאה.

דוגמא נוספת לך היא דין 'בר מצרא': ראובן פונה לגבאי ומבקש לקנות את מקום הישיבה הסמוך למקומו של שמעון. שמעון, מצדו, אומר לגבאי: אני רוצה לקנות את המקום הזה, והדין נותן שלי תמכרנו, כי זה סמוך למקומי ואוכל להושיב שם את בני בן השלוש.

נמצאנו למדים סדר העולם, כאשר אדם מבקש מהזולת דבר מה - בין אם מדובר במכירה ובין אם במתנת חנינם - הוא מסביר לו למה הוא חושב שהדבר מגיע לו. לעתים המבקש אף אומר למתבקש: "עוד תראה שאתה תהנה מזה. תעשה לי את הטובה ותראה שתהיה לך נחת רוח מזה". או: "תראה שאחזיר לך טובה כטובתך". "שמור לי ואשמור לך. דע לך שיש לי קשרים מסועפים עם הרבה אנשים שנמצאים בעמדות מפתח, ואם תקבל עכשיו את בני לישיבה, אוכל לעזור לך במה שתצטרך". בדרכים אלו משתמש המבקש כדי לשכנע את חברו להקשיב לו, להיענות לבקשתו ויעזור לו.

יותר מזה, האדם מבין שכל ההצלחות שהיו לו, לא היו אלא מתנת חנם מאת הקב"ה. ועל כן הוא אומר: האם השנה היתה נפלאה? האם נגרם להקב"ה נחת רוח ממעשיי? – יתכן שכן. אך למעשה, אינני יכול להשתמש בזה. אינני יכול לבוא עם זה ולטעון שבזכות מעשים אלו אני ראוי לשנה טובה ומתוקה, שהרי אף את זה קיבלתי מהקב"ה. אינני יכול להשתמש במציאות שהשנה לא היתה כשלון, ובמציאות שאינני רשע, כסיבה לבקשת שנה טובה ומתוקה.

זוהי הנקודה. כאשר האדם בא להתפלל, הוא אומר כך: "על מצוות ועבירות, אם נעשו לשמה או שלא לשמה, חוששני לחשוב, שמא אגלה את האמת, ובכלל, מי יצדק לפניך בדין? אינני מרמה את עצמי לחשוב שמצבי הרוחני מזהיר. אינני פונה לשם. יודע אני רק דבר אחד: יש לי הרבה על מה לחזור בתשובה..."

הגמרא (ברכות כח, ב) מספרת על רבי יוחנן שבכה לפני פטירתו, וכאשר שאלו אותו תלמידיו לסיבת הבכי, ענה להם: "שתי דרכים לפני ... ואיני יודע באיזו מהן מוליכים אותי. נשאלת השאלה: האם רבי יוחנן לא הכיר את ערך עצמו? אכן רבי יוחנן לא אמר שהוא הרשע הגדול ביותר. הוא רק אמר: "אינני רוצה להיכנס לחשבונות, כי אם אכנס לחשבונות, אינני יודע מה תהיה המסקנא".

בוודאי שכאשר הוא אומר 'איני יודע', כוונתו לומר גם: **ברור לי שעלי לתקן הרבה מעבר למה שידוע לי**. אין כוונתו לומר שהדבר שקול בעיניו כסיכויים שווים לחלוטין. האדם מגיע כשהוא מלא בושה ואומר: "אם אבחר במהלך זה, ואציג את הצלחותי כדי לזכות בשנה טובה – אין לי סיכוי אינני יכול להשתמש בטיעון הזה; ולא מפני שאני רשע או מפני שהשנה החולפת היתה כשלון מוחלט.

מדת הרחמים עלינו התגלגלי

נשתמש כעת בשפה שלא השתמשנו בה עד כה – הגם שאיננה מתאימה כלפי הקב"ה, אך נעשה זאת רק כדי שנוכל להתחבר לדברים יותר. נניח שהשנה החולפת היתה מעל ומעבר למצופה. בראש השנה הקודם התוכנית הייתה להשתפר מעט, אולם התהליך צבר תאוצה, וכעת האדם אינו מאמין אפילו שהוא נמצא במקום כה טוב. עדיין אינו יכול להשתמש בזה, ואין זה סותר את זה שהיתה שנה נפלאה.

על כן, אין האדם פונה כלל למהלך זה בבואו להתפלל. כשהוא מודה, הוא בוודאי חושב על זה, אבל כשהוא מבקש, אינו פותח כלל את הדלת הזו, אלא פונה לדלת אחרת. הוא אומר: "רבונו של עולם! אתה לימדתנו שכאשר האדם בא לבקש ממך שתגולל את מדת רחמנותך עליו, עליו להתבונן בכך שאין לחסדיך גבול".

הגמרא מספרת במסכת ראש השנה (יז, ב) שהקב"ה כביכול התעטף בטלית ואמר למשה רבינו: בוא ואלמדך כיצד להתפלל אחר החטא, ואמר לו י"ג מדות של רחמים. כשהאדם אומר י"ג מדות של רחמים, הוא בא לפני הקב"ה ואומר: "אני מתבונן בכך שלחסדיך אין שום גבול". לשון הגמרא שם: "ויעבור ה' על פניו ויקרא. אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקב"ה" (פירושם שי ענין העטיפה שכאשר האדם עטוף בטלית, אינו יכול להביט לצדדים וקל לו לרכז את מחשבתו. אמר לו הקב"ה למשה שיש לו לאדם להשקיע את כל כולו בתוך המילים, מבלי להביט ימין או שמאל) כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין – יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ה' ה' – אני הוא קודם שיחטא האדם ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה".

אין גבול לחסדי ה'

חסדי ה' הם ללא גבול, והקב"ה רוצה שהנברא יבין זאת, יפנה אליו ויאמר: "אין בידי דבר להביא כדי להוכיח שאני ראוי לקבל. הסיבה לכך שאין מה להביא, כי גם כאשר הצלחתי להתגבר על יצרי, זה היה אך ורק בעזרתך יתברך. עם זאת, רחמין הרי אינם מוגבלים, ובכך אני מתבונן כדי להבין עד היכן הדברים מגיעים.

ישנם כמה אופנים שהאדם יכול להתבונן בדבר. אחד האופנים הוא לחשוב: **כיצד אני עצמי הייתי מרגיש אם מישהו היה עושה לי בזיונות?** האם הייתי מוכן לעשות לו טובה? האם הייתי מוכן לסלוח לו? לא! לא הייתי מוכן לכך, אולי הייתי דוחה אותו בלך ושוב. **אולם להקב"ה יש רחמנות בלתי מוגבלת ורוצה להטיב ללא שום סייג. מתוך הבנה זו אני ניגש אל הקב"ה.** אני מבין כי דל אני ואין לי כוחות עצמיים, אני מבין שחטאתי הרבה מאוד. האם ראוי להשאיר אותי כאן עוד שנה? אינני יודע, לא יודע חשבונות שמים, אבל אני יכול לבקש.

הדבר דומה לעובד היודע שניסה לעשות את מלאכתו, אך הוא אינו המוצלח הגדול ביותר. היו כמה מקרים לא נעימים במהלך השנה שגרמו להפסדים גדולים. היו כמה לקוחות כבדים שעזבו מחמת שגיאות שעשה, והוא אינו יודע אם בסיכום הכללי בעל הבית הרוויח בזכותו או הפסיד. למרות זאת, הוא בא ומבקש: "אנא, השאר אותי כאן שנה נוספת". כאשר הוא מבקש, הוא יודע את כוונותיו. הוא יודע: לא ניסיתי להערים על בעל הבית, אני אדם ישר ונאמן, ואני חושב שאני משתפר. הוא מגיע עם תמימות זו ומבקש. הוא אומר כך: "אני יודע בלבי שאני מנסה לעשות את המיטב, אני יודע שאני מקבל ביקורת ומנסה לתקן, ומבקש אני להמשיך כאן כדי להשתפר עוד ועוד.

זהו פירוש המאמר "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". האדם

מבין שזוהי תוכניתו של הקב"ה והיא מתבצעת, ובני ישראל בפנימיותם צדיקים הם. מתוך הבנה זו הוא בא ומבקש מהקב"ה לזכות בחיים בעולם הזה שנה נוספת.

הצלחה גדולה שהיא קטנה

יש שעורכים מבצע בישיבה שילכו בימי הפורים לאסוף כספים לישיבה. כל תלמיד צריך לדווח על מספר השעות שבהן כיתת את רגליו למטרה זו. והנה, תלמיד אחד פעל ללא לאות הן בליל פורים והן ביומו. הוא טיפס בקומות הבניינים, הסתובב בין כל המניינים, והגיע למקום הראשון במניין השעות - שבע עשרה שעות ועשרים דקות. אולם, כאשר ספרו את הכסף שאסף, התברר כי הסכום עומד על שמונים וארבעה דולר ושלושים סנט בלבד. ובכן, מובן מאליו מדוע ישבחו אותו ויפרסמו את שמו על מודעה גדולה, אך ברור לכל שאין בכונת הישיבה לבנות את הבנין החדש באמצעות הסכום שאסף.

נאמר זאת כך: כאשר מבקשים להכיר טובה לבחור על מסירותו, האם יש בזה משום ליצנות? ודאי שלא. ומדוע? כיוון שהוא אכן בחור נפלא אשר השתדל בכל מאודו, וראוי בהחלט להעניק לו פרס נאה על מסירותו. עם זאת, כאשר צריכים לבנות את הבנין, זקוקים לסכומים אחרים לגמרי.

כשאנו ניגשים אל הקב"ה, האם אנו באים לומר לו שאנו רשעים? האם אנו באים לטעון שהתוכנית נכשלה? לא מיניה ולא מקצתיה, אין זה הנושא. אנו פשוט קטנים מאוד.

החכם מכיר את מקומו

נאמר שלהנהלת הישיבה היו כמה מטרות. הם רצו שהבחורים לא יסתובבו בטלים, שילמדו לקבל אחריות, שיפתחו בלבם את מדת הכרת הטוב, ובנוסף לכך - ייכנס קצת כסף. על כן, הנסיון לגמול לבחור זה ולחזק אותו - נכון מאוד. התוכנית התקיימה, והוא זכה להצלחה; הוא התרגל לטרוח ולהתאמץ למען אחרים, דבר שיועיל לו הרבה להמשך חייו. התוכנית פעלה כהוגן. אולם, כאשר הוא בא אחר כך ואומר שהוא רוצה לקבל קומה אחת מהבנין כי הגיע למקום הראשון, הוא טועה טעות גדולה.

תארו לעצמכם שהוא מגיע כעבור שנים לבקש שיקבלו את בנו לישיבה, ואומר: "אני הרי זה שגייס שמונים וארבע דולר עבור הישיבה". הלא ידחו אותו בבזו. לא כן אם יבוא ויאמר כך: "אני יודע שיש לכם די והותר בחורים המבקשים להתקבל ואינכם זקוקים לבני, ואני גם מכיר את בני ויודע שאינו מושלם. עם זאת, אני מבקש בכל לשון. אני מרגיש קצת קרוב למקום. ניסיתי בעבר לסייע. אינכם חייבים לי דבר, אך אני מבקש". האם הוא מתכוון לומר שהוא נכשל? לא! הוא לא מתכוון לשום דבר. הוא רק מראה שהוא מכיר את מקומו.

גישה זו היא שעושה את ההבדל. אם יש משהו שיכול לשכנע את מנהל הישיבה לקבל את בנו, זוהי הגישה הזו. המנהל יתרצה אז ויאמר: "הנח לי לבדוק, אני אכן רוצה לראות אם אוכל לעשות משהו למענך".

העיקר לעמוד כעני בפתח

זוהי תחילת התשובה, והדברים מבוארים בספר 'קדושת לוי' (הפטרת נצבים) על הפסוק (ישעיהו סג, ז): "חסדי ה' אזכיר תהלות ה' וגו' ורב טוב לבית ישראל אשר גמלם כרחמיו וכרוב חסדיו". הוא כותב שם שכאשר האדם בא בימים הנוראים לבקש מהקב"ה, אין לו להזכיר כלל שמגיע לו שכר בזכות מצוות או מעשים טובים שבידו, אל תיכנס כלל לנתיב הזה. אין פירוש הדבר שהאדם ריק ממצוות, אלא שאין זה המקום להסתמך עליהן.

הוא כותב בלשונו: "נראה, כי הנה בימים נוראים עיקר מבוקשתו של אדם מאת הבורא יתברך יהיה בעבור שהבורא יתברך מצד טובו וחסדו חפץ להשפיע לעמו ישראל, ולא מצד זכותו שיש לו, אלא יעשה עצמו כעני ורש, כמאמר חכמינו ז"ל (ר"ה טז, ב) כל שנה שרשין בתחילתה כו', כי עיקר לעמוד כעני בפתח, ויחשוב שלרש אין כל זכות ולא מעשים טובים".

הוא מוסיף: "והחילוק שיש בין זה שעומד לבקש מאת הבורא מחמת גודל חסדו, ובין זה שעומד לבקש מצד זכותו, כי זה שעומד מצד זכותו יש ערך וסוף לבקשתו, כי כפי זכותו אשר יש בידו, כך ישפיע עליו הבורא יתברך. מה שאין כן כשמבקש מהבורא מצד חסדו, אין להטובה ההוא ערך וסוף, כי אין ערך לחסדיו ואין ערך להשפעתו. וזה כוונת הפסוק 'ורב טוב לבית ישראל', אימתי הוא רב טוב? דהיינו שאין לה קצבה להשפעה, 'אשר גמלם כרחמיו וכרוב חסדיו'".

גילוי מדת רחמנותו של הקב"ה

בדברי ה'קדושת לוי' מונח יסוד גדול: הנחת רוח שיש לו להקב"ה כשבאים אליו לבקש משום שהוא רחום וחנון, היא נחת רוח עצומה. הקב"ה רוצה לגלות מדה זו בעולם, וכאשר האדם הוגה בה (זהו שאמר: אמרו לפני כסדר הזה) ומתפעל מגודל חסדיו של הקב"ה, הוא מתדבק בו באהבה גדולה מתוך הבנה עד כמה הוא ערב טוב ומועיל, על ידי כך מתגלה מדה זו, ונגרמת להקב"ה נחת רוח העצומה.

לעומת זאת, כאשר האדם ניגש בהרגשה שמשהו מגיע לו בזכות, אין מדת הרחמים של הקב"ה מתגלה, וממילא אין האהבה כלפי הקב"ה מתעוררת בלב. אך כשהאדם ניגש כדל וכרש, ללא קשר למצוות ולעבירות שבידו, ואומר: "אין בי מעשים, אך אני בא משום שאני יודע כי רחמיו, חסדו וטובו הם אינסופיים", הוא מעורר את מידת הרחמים. בפנייה זו

אומר האדם להקב"ה כי אם ינהג במידת הרחמים היא תתגלה בעולם, ודבר זה מעורר את האהבה בלבו של האדם ומסב נחת רוח גדולה להקב"ה.

כך מעוררים מדת הרחמים

ה'צמח צדק' מליובאוויטש זיע"א בספרו 'דרך מצוותיך' (ענין הלל) כתב: חז"ל אמרו: "לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואחר כך יתפלל", וצריך להבין, וכי יש להקב"ה צורך שישבחוהו?! אכן, מדרך העולם, כאשר מזכירים לאדם את מדותיו הטובות ומשבחים אותו על היותו בעל חסד גדול, נדיב ורחמן, הוא מתפעל מהשבחים הללו. כתוצאה מכך, המדה הקיימת אצלו יוצאת מן ההעלם אל הגילוי, והוא מתחיל להתנהג במדה זו ומשתמש בפועל בחסדו וטובו. עד כדי כך, שאפילו יהיה האדם בעידן ריתחא, אם ידברו בשבח מדתו, יכבוש כעסו ויתעוררו רחמיו על-ידי גילוי כח רחמנותו הגדולה הטבועה בו בשרשו.

כלל גדול הוא בחינוך. יש לילד בעיה כזו או אחרת. אם מדברים על מדות הטובות שבו ומתפעלים מהן, מוציאים אותן מן ההעלם אל הגילוי. עצם הדיבור עליהן, האמונה בהן והשמחה בהן, גורמים לכך שגם ללא החלטה מודעת מצד הילד, הוא מתחיל להרגיש במידות אלו, מוציא אותן אל הפועל ונוהג לפיהן.

מסביר ה'צמח צדק' שהקב"ה ביקש שישבחוהו בכל יום, כי הוא רוצה שכביכול נעורר אצלו את מדת רחמנותו. על-ידי שמשבחים אותו במדה זו, היא מתעוררת כביכול בהנהגתו עמנו.

כל פעם שאדם אומר 'אשרי' ומתפעל בעת אמירת "סומך ה' לכל הנופלים", סיבה היא שהדבר יתקיים עמו באותו היום. וכך לגבי כל אחד מהפסוקים - 'טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו', 'גדול ה' ומהולל מאוד ולגדולתו אין חקר'. כלומר, אין סוף לדרכיו של הקב"ה לעזור לאדם.

הקב"ה אומר: כשמתגלה אצלך טובי, כשאתה מתפעל מטובי ומבטא אותו בפיו, אתה מוציא מדה זו מן ההעלם אל הגילוי וכך נעשית אתערוותא דלעילא על-ידי אתערוותא דלתתא, והרי זו סיבה לשפע שיבוא בזה היום. כך פירש הרבי ר' אלימלך זיע"א "זכר רב טובך יביעו" - כשאתה מזכיר את רב טובו של הקב"ה, אתה גורם בכך שהטוב ינבע.

הרחב פיך ואמלאהו

ה'קדושת לוי' מוסיף: "זהו גם כן כוונת הפסוק (תהלים פא, יא) 'אנכי ה' אלוהיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו', דהיינו שתבקש הרבה מאוד, בעבור שהבקשה יהיה עבור חסדי הבורא שאין לה ערך וקצבה".

להקב"ה יש צער אם מבקשים ממנו באופן מצומצם. ובכן, האדם שומע ואומר: אה, תכננתי לבקש מהקב"ה חמש מאות דולר. ממש נס שאמרת לי. כעת אבקש ממנו חמשת אלפים. אומר ה'קדושת לוי': לא הועלת כלום. הוספת מספר אינה מבטלת את הצמצום. אתה עדיין בתוך הצמצום. 'הרחב פיך ואמלאהו' פירושו בלי שום צמצום כלל. **תבקש מהקב"ה שתיושע מחמת חסדיו שאין להם סוף.** אני יודע שלהקב"ה יש דרכים לעזור לכל אחד בכל דבר ובכל אופן ללא שום גבול, אני מתבונן במציאות זו, אני מנסה להתפעל ממנה. זה מה שנקרא שהאדם מרחיב את פיו, ואז הקב"ה אומר: הפלא ופלא! התקדמת עכשיו.

הן הסיבה שתפילה מועילה, היא שהאדם המתפלל נעשה כלי לשפע, ואם כן כשאתה מתפעל מחסדי הקב"ה שהם אין סוף... אתה עומד במצב של חסרון ואתה מתבונן בכך שחסדי הקב"ה אין להם גבול ומבקש באופן זה ומאמין בכך, היינו שאתה נותן לרעיון להתיישב אצלך עד כדי התפעלות, הרעיון יוצא מן ההעלם אל הגילוי, ומתקיימת בזה התכלית על פי רצונו יתברך, וזוהי סיבה שזה באמת יתקיים.

הצדיקים מבקשים הרבה

עוד מוסיף ה'קדושת לוי': "זהו פירוש מאמר חכמינו ז"ל (יומא כט, א) למה נמשלו צדיקים כאילה, מה אילה כל זמן שמגדלת קרנותיה מתפצלות, כן צדיקים כל זמן שמרבים בתפילה, תפילתם נשמעת, דהיינו שמרבים בתפילה, פירוש שמבקשים שישפיע להם הבורא יתברך הרבה, עבור ענוותנותן של הצדיקים שעיקר בקשתם עבור חסדי הבורא, ולהכי מבקשין הרבה טובות, כי חסדי הבורא אין להם ערך ואין מבקשים בזכותם.

"ועל בחינה זו אמר גם כן הרב הקדוש מורינו מנחם מענדיל מברא: "נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה, דהיינו שאם תחפוץ לבקש מאת הבורא ברוך הוא עבור חסדיו ולא מצד זכויותיך, רק תעשה עצמך כאילו אין בך זכות כלל, דהיינו 'נחלת יעקב' תרצה לירש, דהיינו שתבקש מהבורא ברוך הוא מצד רחמיו ולא מצד זכויותיך, אז תירש 'נחלה בלי מצרים' שלא יהיה שיעור וערך, כי חסדי הבורא אין לו שיעור".

עד כאן מדברי ה'קדושת לוי'. וכשמתבוננים, הלא זה מהיסודות הגדולים ביותר של בטחון. האדם בוטח בהקב"ה ובמדותיו. הוא מרגיש שאין לו כלום ואינו בוטח בכלום, אף לא במצוותיו ובזכויותיו. הוא חושב אך ורק על חסדי ה' שהם בלי סוף, ובזה הוא בוטח.

מתחיל בקשה ומסיים בדרך

בשפת אמת (ראש השנה תרל"ט) כתב דבר נפלא. פסוקי הזכרונות שאומרים בתפילת מוסף של ראש השנה, נחלקים לשני חלקים. **החלק השני מעורר רגש רב ומאוד מלבב**. מופיעים בו ביטויים כגון 'זכרתי לך', 'והקמותי לך', שהם לשונות מלהיבות של **כריתת ברית עם הקב"ה, האהבה את עמו וזוכר כל מעשה טוב שעשינו** ומסירות נפשם של האבות הקדושים.

אנו אומרים שם: 'את נח באהבה זכרת ותפקדהו בדבר ישועה ורחמים, על כן זכרנו בא לפניך ... ויזכור אלוקים את נח', 'וישמע אלוקים את נאקתם', 'זכרתי את בריתי יעקב', 'זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה'', 'ויזכור להם בריתו וינחם כרוב חסדיו', 'טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו'. וכשעוברים אל פסוקי הנביאים, הלא זה עולה בדרגה. 'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', 'וזכרתי אני את בריתי אותך בימי נעורייך והקימותי לך ברית עולם', 'הבן יקיר לי אפרים ... על כן המו מעי לו'. אך ורק אהבה.

לעומת זאת, **החלק הראשון מעורר אימה**. אותו סדר, סדר הזכרונות, והנימה בו שונה לגמרי. אומרים שם כך: 'אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם'. אין סיפורים. הקב"ה זוכר כל דבר. 'ולפניך נגלו כל תעלומות'. 'אין שכחה מפני כסא כבודך, אין נסתר מנגד עיניך', הכל גלוי וידוע לפניך, 'צופה ומביט עד סוף כל הדורות, כי תביא חוק זכרון, להפקד כל רוח ונפש, להזכר מעשים רבים והמון בריות לאין תכלית'. ולאחר מכן: 'ועל המדינות בו ייאמר איזו לחרב, ואיזו לשלום, איזו לרעב ואיזו לשובע, ובריות בו יפקדו להזכירם לחיים ולמות. מי לא נפקד כהיום הזה. כי זכר כל היצורים לפניך בא, מעשה איש ופקודתו ועלילות מצעדי גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי מעללי איש'. קטע זה דומה בתוכנו לפיוט 'ונתנה תוקף'.

פתיחה זו של סדר הזכרונות היא מן החלקים המרעידים ביותר בתפילות ראש השנה. כמה נורא הוא המשפט, כמה הקב"ה יודע וזוכר כל דבר קטן אפילו כזה שהאדם בעצמו לא שם לב אליו. השאלה היא: איך שני החלקים האלה משתלבים? מה נאמר, שזה באמת נורא מאוד, אבל למעשה הקב"ה מרחם?

כך ממתיקים את הדינים

מבאר ה'שפת אמת' שהקב"ה מבקש שנדבר באופן זה, המבטא שהוא זוכר הכל: **"ועל-ידי שישאל מבקשים הזכירה שיעלה זכרונו לפניו יתברך אף על פי שיודעים שזו הזכירה הוא למשפט** (כלומר: אמור פסוקי זכרונות, תגיד שהקב"ה זוכר הכל. וייע רריעת לש יוליג השעיש ידכ דיפס תאז רומאו, בצמה והזש ויבזו, דכ לע רבד. תרחא הדמ לכ סיררועמש יפס, הז וינעה) ומכל מקום **יש לכלל איש ישראל להבין ולהשכיל כי גדלה מעלת הזכירה לפני הבורא יתברך שהוא אב הרחמים וכדאי להיות נשפט רק שיעלה זכרונו לפניו ב"ה, ועל ידי זה שבני ישראל יודעין זאת, על ידי זה יעלה זכרוניכם לפני לטובה, ועל**

ידי זה עצמו הופך הקב"ה מכסא דין ויושב על כסא רחמים. שעל ידי זה בני ישראל ממתיקין הדינים ועושין ממדת הדין רחמים שהרי מבררין שהזכירה לפניו יתברך למשפט הוא טובה גדולה ומתנה מהשי"ת להיות נזכר לפניו ביום הזכרון".

ביאור הדבר על פי האמור לעיל: מאחר שאתם יודעים מהי משמעות הזכרונות, ומבינים שאינכם יכולים לטעון שמגיעה לכם שנה טובה בטענה כי פחות או יותר הנהגתכם הייתה טובה. לא-לא. אין כאן מקום של פשרות או להערכות חלקיות. מציגים את המציאות כולה כפי שהיא, ובעת שהדברים מתגלים במלואם המצב לא כל-כך משמח. **אף על פי שאתם יודעים זאת, אתם מעוררים את הזכירה משום שאתם יודעים שחסדיו של הקב"ה מרובים**. וזה מה שגורם להעביר את הקב"ה מכסא דין לכסא רחמים, זה מה שממתיק את הדינים, וזה מה שמברר שהזכירה לפניו יתברך למשפט, היא טובה גדולה ומתנה מהשי"ת.

ההסבר הוא כאמור: אם אני יודע שהקב"ה יודע את הכל ואם אני מזכיר שהכל בידי יתברך, אם כן, עם מה אני מגיע למשפט? התשובה היא: מעולם לא הגעתי בזכות מעשי שלי. **אני מגיע אך ורק בכוח חסדי ה' שאין להם גבול**. לכן, חלקו השני של סדר הזכרונות, **עוסק באהבתו של הקב"ה לבני ישראל ולחסדיו המרובים שאין להם סוף**. כריתת הברית הנזכרת בפסוקים ובחתימת הברכה ('זוכר הברית'), היא משום שמתגלה פנימיותם של ישראל, באמצעות מסירות נפשם של האבות הקדושים. אז מתעוררות רחמנותו ואהבתו של הקב"ה, ומתוך כך הוא כורת עמנו ברית.

עיון בפסוקי הזכרונות מלמד שהם ערוכים בדיוק לפי סדר זה. הקב"ה זכר את נח וזכרת עמו ברית, וכן היה עם כל אחד מהאבות הקדושים. צריך להבין זאת, כי מדובר באותה נקודה. כשאדם רוצה שדבר מה ייזכר, מהי הסיבה לכך? - הוא יודע שזוהי האמת, וירא שמא עם חלוף הזמן ישקע בענייניו וישכח אותה. לכן הוא עושה סימן כלשהו, כדי להיזכר באותה אמת בכל עת.

מראש מנציחים את האמת

ניקח את הדוגמא הפשוטה ביותר: אדם רוצה לקום מוקדם בבוקר. הוא מכין שעון מעורר, ומבקש מחברו שיעיר אותו ואומר לו: "אל תעזוב אותי, גם אם תראה שאינני רוצה לקום. שפוך עלי מים, משוך אותי. אני חייב לקום מחר מוקדם בכל מחיר. האם אני יכול לסמוך עליך? האם תוודא שאצא מהמיטה?".

ובכן, הבה נבין את המתרחש. מה צפוי לקרות מחר? ממה נפשך, אם מחר לא תרצה לקום, מדוע שאריב אתך אז? עכשיו אתה רוצה לקום, אבל מה שאתה רוצה עכשיו אינו

הפנימיות, ממילא אהבתו של הקב"ה מתגלה ופנימיותם של ישראל מתגלה. מתעוררת סיבה לשפע הן מלמעלה והן מצד המקבילים.

מציגים את האמת בגלוי

כאשר האדם מעורר את חסדי ה', הוא מעורר חסדים שאין להם סוף, ומתוך כך הוא אומר: "ומי אנחנו?" אין אנו אנשים המציגים זכויות והישגים מסויימים; אנו נשמות שנוולדו ממסירות נפש - ממסירות נפשו של אברהם אבינו שהלך לעקוד את בנו יחידו אשר אהב, וממסירות נפשו של יצחק, שפשט את צווארו, שכן באותה שעה נולדה בו נשמה שיכולה להוליד בנים. זוהי מהותנו, והקב"ה גילה זאת בשעתו; כיום אנו מגלים זאת מחדש באמצעות הדיבור על כך בתפילתנו.

כאשר מציגים את האמת ומתפעלים ממנה, ממילא נעשה בכל העולמות מה שצריך. הקדוש ברוך הוא מבקש ביום הראשון של הבריאה, להנהיג את עולמו על פי האמת המוחלטת הזו. כשחיים עם האמיתות הזו, אין מקום לשאלה: "כמה דפים למדת השנה?". אין מקום לנושא הזה. יתרה מזאת, כאשר האדם מכיר לאמת הזו, מתעורר בו מאליו הרצון להוסיף וללמוד דפים נוספים, וללומדם לשמה.

לפיכך, במקום להסתכל על המציאות מתוך ראייה מצומצמת ולדבר כך אל מלך מלכי המלכים, מוטלת על האדם עבודה לצאת מהצמצום הזה ולראות כמה גדול הקב"ה וכמה נעלים הם בני ישראל וכמה עמוקה היא האהבה ביניהם.

הנעימות שבנוסטלגיה

עוד נקודה אחת. אפשר לראות דבר מפליא בענין זכרון האדם. כשהאדם נזכר בדבר נעים, במדה מסוימת, הזכרון יותר נעים לו מהרגשתו בשעתו. אנשים מאוד נהנים לחזור בדמיונם לזמנים נעימים שהיו להם ולהשתעשע בהם. עניין זה מבואר גם על פי תורת הסוד, כי זכרון שייך למדת היסוד. זה אותו נושא. על פי ספרי הקבלה והחסידות, סדר הזיכרונות בתפילה נועד לתקן את הפגמים השייכים למידה זו.

הדבר באמת מעורר ענין. מדוע האדם נהנה להיזכר? דבר משונה. כשהאדם עושה משהו, מובן שזה נותן לו תענוג, אבל כשהוא נזכר בדבר שהיה לו, מאיזו סיבה ירגיש אז תענוג? אכן התשובה היא שלזכרון יש כה נפלא לזכור נקודה של דבר בלי כל המפריעים שהיו אז בשעת מעשה. כך פועל הזכרון. אתה יכול להכניס את עצמך בתוך הנקודה הנעימה מבלי שכל הדברים האחרים יהיו שם.

נוגע למחר. נראה מה יהיה רצונך מחר בשעה חמש בבוקר. ומהי התשובה? התשובה פשוטה מאוד: בשעה חמש בבוקר אני אהיה שרוי בשינה עמוקה ויהיו לי נגיעות אישיות. לא ארצה להתעורר. אולם כעת, אני יודע את האמת. אני יודע עכשיו שהאמת היא שאני רוצה לקום בחמש בבוקר, ואני יודע גם שאף על פי שאתרגז ואצעק שאני רוצה להמשיך לישון, אחר כך אודה לך שלא נתת לי להמשיך לישון. זה הענין. כעת אני יודע את האמת, אחר כך אדע את האמת, אך ירא אנכי שבאמצע אשכח אותה. על כן אני פועל עכשיו שכאשר אשכח את האמת, יהיה מי שיזכיר לי אותה.

כריתת ברית פירושה ששני חברים הגיעו לנקודה עמוקה של אהבה ורוצים לזכור אותה. הם יודעים שעתידים לחזור איש איש לעיסוקיו וחוששים שאף יתגלעו ביניהם חילוקי דעות, ולכן הם כורתים עכשיו ברית לאמור: איננו רוצים לשכוח את האמת שיש בינינו קשרי אהבה עמוקים.

אשרי איש שלא ישכחך

הקב"ה ידע שבני ישראל יצאו לגלות, ייחשפו לתהפוכות רבות ויהיו טרודים וישכחו את תכליתם. עם זאת, הוא ידע והכיר את פנימיותם. לכן, כאשר פעלו במסירות נפש - הן בלכתם אחריו במדבר בארץ לא זרועה, הן באמירת 'נעשה ונשמע' ובקבלת התורה, אשר נרמז ב'אהבת כלולותיך' - כרת עמם ברית פעם אחר פעם. כל זאת משום שזוהי האמת המצויה בתוכם. הקב"ה מבקש שגם אנו נדע את האמת, באופן שכאשר נאמר זכרונות, נאמר: הקב"ה יודע מה את המתרחש בלבו של כל אחד והוא שופט את כל אחד ומי לא נפקד ביום הזה, אבל אשרי איש שלא ישכחך וכן אדם יתאמץ בך. המעבר מהחלק הראשון של זכרונות אל החלק השני, הוא עם פסוק זה.

משמעות הדבר היא שאיננו ניגשים למשפט מתוך מחשבה שמצבנו טוב או שמגיע לנו שכר, אלא מעצם היותנו יהודים, ומפני שהקדוש ברוך הוא ציווה עלינו לחזור על האמת הזו בראש השנה. זה מה שהוא רוצה שנזכיר ביום זה. עם זאת, חובה לכלול הן את החלק הראשון והן את החלק השני, שכן ללא שניהם לא נגיע להכרת האמת. אינני ניגש מתוך מחשבה שמגיע לי. לא את זה אנו אומרים בזכרונות. בזכרונות אנו אומרים שאנו ניגשים אך ורק מפני שאנו יהודים, כי הקב"ה מכיר בכך שאנו יהודים והוא רוצה שתתגלה פנימיותנו. הקב"ה מציף אותה ורוצה שגם אנו נציף אותה. כאשר הפנימיות מתגלה בשורשה, מתעוררת הסיבה להשפיע עלינו שפע רב, שהרי זוהי מהותנו.

ובכן, השקלא וטריא שלנו עם הקב"ה, מה שאנו מנסים לעורר הוא: הבה נסיר את כל הלבושים. לא נדבר עכשיו על הדברים החיצוניים. נדבר על הפנימיות. וכיון שמדברים על

העונג שבפנטזיה

במאמר המוסגר: זוהי אחת הסיבות לכך שאדם חוזר וצופה שוב ושוב בהסרטה של אירוע שהוא עצמו חווה, כגון שמחת חתונה וכדומה. מה אתה רואה שם? הרי נכחת באירוע בזמן אמת! למה זה מושך אותך כל-כך? התשובה פשוטה: כי בשעת מעשה, הוא היה צריך להתמודד גם עם החום וזיעה מרובה. ואילו כעת הוא יכול לחוות את האירוע ללא תופעות הלוואי הללו. הוא יכול לשוב אל אותם הרגשות שהיו לו, מבלי שיצטרך להתמודד עם המאמץ הכרוך בדבר.

זהו גם אחד מהפירושים העמוקים של 'הרהורי עבירה קשין מעבירה' (יומא כט, א), מה שכולל בוודאי גם את הצפייה בדברים אסורים, כי העבירה עצמה מטבע הדברים מוגבלת בגבולותיה, לא כן הרהורי עבירה שבהם קיימת הפנטזיה לבדה ואין האדם משלם שום מחיר, אף לא מחיר טכני, והרי הם מפעילים את הנפש באופן חזק מאוד, עד כדי הרס וחורבן.

זכרתי לך חסד נעורייך

מזה טובה מרובה. קיים מושג להיזכר באבות הקדושים, קיים מושג להיזכר בכריתת הברית עם בני ישראל. 'זכרתי לך חסד נעורייך'. להיזכר במעמד הר סיני, להזכר באמירת נעשה ונשמע. כשאתה מזכיר אמירת 'נעשה ונשמע', אתה מצליח להביא את נקודת היהודי כמו שהיא בלי שום לבוש. הארה גדולה היא לנשמה.

בדרך כלל כשאנו רואים יהודי, אנו רואים אותו עם כל המחירים שהוא משלם. נניח שאנו רואים אדם טוב לב. אתה צריך להכיר אותו. הוא יוצא מדרכו בכל עת בשביל להטיב לזולתו. אך מה? תכיר אותו מקרוב ותראה שידי מלאות ברפש. הכל בגלל שהוא עוזר ליהודים. דווקא מדובר ברפש טהור, כי הוא עוזר ליהודים, אבל מי שרואה את זה, צריך להתקדם בעוד שלב. ראיתי תמונה אחת ואני צריך להבין שיש כאן דבר מאוד עמוק. אבל אחר כך כשהוא מדבר על מה שפלוגי עשה ומעורר אותו, הוא זוכר רק את הנשמה.

יציאה מעולם הצמצום

בראש השנה פונה הקב"ה אל היהודי כביכול ואומר: "הבה נבוא אל בית הכנסת ונשכח לרגע קט איך הדברים משתקפים כאן בעולם הזה". לא נספר: חזרתי הביתה ומצאתי שאחד מהילדים השתובב ושבר כלי כלשהו. כשאתה מדבר כך, אתה מדבר בשפת העולם הזה. הבה נדבר על האמת, וככל שנוסיף לפרש את הכל בתחילת השנה לפי האמת, כך נוכל לפרשם במהלך השנה באופן זה.

אומר הקב"ה כשאתה מדבר על חסדיי ואתה מתבונן בכך שהם אין סוף, אתה נכנס לעולם חדש. מפני כך אמרו חז"ל

(ברכות ד, ב): "כל האומר תהילה לדוד בכל יום שלוש פעמים, מובטח לו שהוא בן עולם הבא", כי כשאומרים את הפסוקים האלה, נכנסים לעולם אחר. כשנמצאים בעולם הזה, כל דבר מוגבל. הבנק אולי יאשר לי את ההלוואה, אבל כפי הנראה יתן לי רק שמונים אחוז ממה שביקשתי, כי אף פעם אינו נותן יותר. אתה מדבר על צמצום, אתה חושב באופן מצומצם ואתה מצומצם. אתה הרי בעולם הזה. אבל כשאתה אומר תהלה לדוד, אתה אומר: מי אומר שהכסף צריך להגיע מהבנק? מי אומר שטוב בשבילי שהוא יבוא בצורה כזאת? הוא מסלק כל צמצום שקיים וממילא הוא נעשה בן עולם הבא.

ראש השנה הוא כל כולו פסוקי דזמרה, וכבר אמר המגיד הק' ממעזריטש זי"ע"א שההמלכה הגדולה ביותר היא בעת אמירת פסוקי דזמרה, אבל גם בחלקים השונים של תפילת המוסף, וכן באמירת הסליחות, כי אף בקשות הסליחה נובעות אך ורק מגישה זו של 'ולגדולתו אין חקר'.

יהודים של מסירות נפש

אז פונים אל היהודי ונזכרים מי הוא ומה הוא. אל תגיד לי היהודי עשה כך ועשה כך. אנו מגדירים אנשים לפי כל מיני נתונים... הוא די חשוב, אתה צריך להכיר את משפחתו. הוא דווקא קצת יותר חשוב ממשפחתו... מתחילים לתאר איזו סוג פאות יש לו ואיזה סוג מגבעת. פירוש של דבר שמדברים על היהודי לפי הגבולות של העולם הזה. האם גם בראש השנה אתה רוצה לדבר כך? בראש השנה עליך להסתכל במחזור. אל תסתכל החוצה. הסתכל רק במחזור, עיין בפסוקים, תראה איך הקב"ה מדבר על היהודי. תבין שזה מה שקורה. יש חסדי ה' ויש בני ישראל שמוסרים את נפשם לקיום מצוותיו.

ככל שהאדם מוסיף להשקיע את עצמו בתוך האמיתות הזו, כך נעשים התיקונים, כי האמת מתגלה בעולם. אתה מקיים עכשיו "וידע כל פעול כי אתה פעלתו". הפעול מתפעל עכשיו ממי שפעלו. כשהאדם עושה כן בראש השנה, על-ידי שמרגיל את עצמו לפני ראש השנה לחשוב כך, זה יכול להותיר עליו רושם חזק לחשוב כך גם במשך השנה, כי בכל בעיה זוהי צורת החשיבה הנכונה. מי מנהל את העולם? - הקב"ה. באיזו הנהגה הקב"ה מתנהג? - בהנהגת החסד והרחמים. מי צריך את הטובה? - היהודי. באופן כזה אתה מחדיר את האמת בקרבך. זה מה שנקרא להחדיר אמונה ובטחון אך בנוסח של

ראש השנה, וכפי שלמדנו, בראש השנה מדובר בעבודת היום.

קול הבינה

א"י

072.257.7726

ארה"ב

718.686.8300

בריטניה

0204.586.2115

בלגיה

0480.20.1618